

Zpravodajství z jižního Kavkazu

listopad 2014

Politická krize v Gruzii

Irakli Alasania. Zdroj: mod.gov.ge

Ministr obrany Irakli Alasania byl 5. listopadu odvolán za to, že se zastal pěti vrcholných představitelů armády, kteří byli v říjnu obviněni z korupce v souvislosti s předraženým tendrem na telekomunikační služby. Podle Alasanie je jejich obvinění vykonstruované a politicky motivované. Alasania svůj odchod okomentoval tím, že Gruzii teď hrozí odklon od dosavadního euro-atlantického směřování a obrat zpět do mocenské sféry Ruska. Svého křesla se vzápětí ze solidarity vzdala i ministryně zahraničních věcí Maja Pandžikidze, ministr pro evropskou integraci Alexi Petriašvili a vyslanec v NATO Levan Dolidze.

Maja Pandžikidze.

Zdroj: Wikimedia Commons

málo známý šestatřicetiletý plukovník kontrarozvědky Mindia Džanelidze.

(RU)

http://www.bbc.co.uk/russian/international/2014/11/141103_georgia_minister_resignation_akhmeteli

(EN) <http://www.rferl.org/content/alasania-panjikidze-tbilisi-georgian-dream-resignation-crisis/26675249.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgian-leaders-assess-repercussions-of-defense-minister-dismissal/26678091.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/parliament-georgia-usupashvili-us-resignation-statement/26677358.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-coalition-crisis/26676184.html>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29850/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29840/>

Strana Naše Gruzie-Svobodní demokraté, jejíž jsou výše zmínění členy, zároveň opustila vládní koalici Gruzínský sen. Pandžikidze byla záhy obviněna předsedou vlády Garibašvilim, že dala přednost solidaritě s rodinou před loajalitou k vládě, neboť Alasania je její švagr. Odchodem Svobodných demokratů z vládnoucí koalice tak vláda ztratila nadpoloviční většinu poslanců v parlamentu. Nyní ji podporuje jen 73 poslanců ze 150. Alasania však zároveň vyloučil jakoukoli spolupráci s opozičním Sjednoceným národním hnutím (UNM) spojeným s bývalým prezidentem Michailem Saakašvilim.

Na Alasanieho místo byl předsedou vlády jmenován

Happening proti násilí na ženách

Ve 23 gruzínských městech se 25. listopadu na mezinárodní den proti násilí na ženách konaly happeningy, které upozorňovaly na násilí na ženách a jejichž cílem bylo vyvinout

tlak na vládu, aby problém začala řešit. Akce pořádala nevládní organizace Hnutí gruzínských žen. Gruzínská vláda se v červnu 2014 zavázala podpisem dohody Rady Evropy přijmout zákonné mechanismy na ochranu žen před násilím a trestání pachatelů.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30043/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/252992/>

Zemřel Kacha Bendukidze

Autor ekonomické reformy zahájené po Revoluci růží a hlavní postava tažení Saakašviliho vlády proti všudypřítomné korupci Kacha Bendukidze zemřel 13. listopadu v Londýně ve věku 58 let. Příčinou jeho smrti bylo pravděpodobně srdeční selhání. Bendukidze působil v devadesátých letech v Moskvě, kde podnikal v biotechnologickém průmyslu. Po Revoluci růží přesídlil do Gruzie a stal se jednou z klíčových postav Saakašviliho vlády. Jakožto zapříisáhlý libertarián tlačil na co největší liberalizaci trhu a co nejmenší vládní intervence. Podařilo se mu například prosadit rovnou 12% daň z příjmu.

Kacha Bendukidze.

Zdroj: Wikimedia Commons.

Bendukidzeho pohřbu se účastnilo okolo dvou tisíc lidí.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30007/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-bendukidze-death/26691391.html>

Vražda kvůli sexuální orientaci

Dne 11. listopadu kdosi v Tbilisi zavraždil třiadvacetiletou ženu, která se veřejně hlásila ke své transgenderové orientaci a obhajovala práva sexuálních menšin. Aby vrah ztížil vyšetřování, zapálil byt, ve kterém k vraždě došlo. Tento případ násilí z nenávisti znovu připomněl alarmující úroveň homofobie v gruzínské společnosti. Organizace hájící práva osob s menšinovou sexuální orientací vyzvala policii, aby případ kvalifikovala jako zločin motivovaný nenávistí. V soudním řízení je tato kvalifikace přitěžující okolnost.

(EN) <http://dfwatch.net/transwoman-killed-and-flat-set-on-fire-in-tbilisi-24236>

Bezpečnost dopravy na Kavkaze

Automobilová doprava v Arménii a Gruzii je hned po Rusku nejnebezpečnější v Evropě. Na 100 tisíc obyvatel připadá v Arménii ročně 18,1 mrtvých na silnicích (v Gruzii 15,7). Pro porovnání, v ČR toto číslo činí „pouze“ 7,6 a na nejbezpečnějším Islandu 2,8. Pozoruhodné také je, že počet aut na 100 tisíc lidí je například v Gruzii cca třikrát nižší než v ČR.

(EN) <http://www.rferl.org/content/infographics/infographic-traffic-deaths-europe/26692462.html>

Nová ministryně zahraničních věcí Tamar Beručašvili.

Zdroj: Wikimedia Commons.

Rusko-abchazská smlouva

Dne 24. listopadu byla v Soči podepsána smlouva mezi Abcházií a Ruskou federací o strategickém partnerství. Na základě této smlouvy budou obě země koordinovat svou zahraniční a bezpečnostní politiku, vytvoří společné ozbrojené síly a jednotný ekonomický prostor. Tato smlouva se setkala s hlasitým odporem nejen v Gruzii, pro kterou to znamená další krok k definitivnímu oddělení Abcházie od Gruzie, ale i v zahraničí. V hlavním městě Abcházie se konaly demonstrace jak na podporu smlouvy, tak i na protest proti ní. I v samotné Abcházii se totiž určité složky obyvatelstva obávají ztráty i posledních náznaků suverenity,

kteřou si ve válkách proti Gruzii Abcházie vydobyla. Gruzie požaduje prostřednictvím své ministryně Tamar Beručašvili svolání Rady bezpečnosti OSN. Opoziční Sjednocené národní hnutí dokonce požaduje, aby se Gruzie připojila k protiruským sankcím. Smlouvu odsoudilo také Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30026/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29944/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-russia-abkhazia/26707329.html>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=27846>

(RU) http://www.ng.ru/dipkurer/2014-11-17/9_suhum.html

(RU) <http://caucasustimes.com/article.asp?id=21386>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30029/>

Abcházie plánuje lahvovat svou vodu na Krymu

Předseda vlády Abcházie Beslan Butba přišel s nápadem vyvážet abchazskou minerální vodu na Krym, kde by se měla lahvovat a následně putovat dále do světa. Butbův krymský protějšek údajně nápad podporuje.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/news/20141110/3235/2759.html?id=26683335>

Letiště v Suchumi

Suchumské mezinárodní letiště bude rekonstruovat ruská firma Aeroport Development, patřící do developerské skupiny oligarchy a nejbohatšího Rusa Olega Děripasky. Investice za cca miliardu rublů by měla být realizována do května roku 2016.

(RU) http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/252991/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter

Protiruská demonstrace v Tbilisi

V centru Tbilisi proběhla 15. listopadu třicetitisícová demonstrace proti snahám Putina Ruska anektovat Abcházii a Jižní Osetii. Protestující obvinili rovněž gruzínskou vládu, že se postupu Ruska dostatečně nepostavila. Shromáždění pozdravil prostřednictvím obří obrazovky bývalý gruzínský prezident Michail Saakašvili, který v současné době pobývá v Kyjevě.

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-antigovernment-russia-protest-abkhazia-ossetia/26693602.html>

(CZ) http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/rusko-a-okoli/gruzie-se-boji-anexe-desetitise-demonstrovaly-proti-rusku_324414.html#.VHIDmck5uQI

Jihoosetsko-ruská spolupráce se prohlubuje

Jižní Osetie a Rusko připravují novou dohodu o spolupráci, která má údajně pozvednout vzájemné vztahy na kvalitativně novou úroveň. Tato nová úroveň spolupráce se projeví zejména ve vojenské sféře. Jižní Osetie tak následuje příklad Abcházie, která rovněž usiluje o větší integraci do ruských (nejen) vojenských struktur.

(RU) http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/252665/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter

Tunel do Ruska znovu otevřen

Strategicky nesmírně významný 3,7 km dlouhý tunel spojující Rusko s Jižní Osetií byl po rekonstrukci znovu otevřen. Rokský tunel z roku 1984 byl uzavřen necelé tři roky a po tuto dobu byla doprava vedena provizorním servisním tunelem, vyraženým paralelně v roce 2012. Tyto tunely jsou jedinou spojnici mezi Jižní Osetií a Ruskem.

(EN) <http://www.rferl.org/content/south-ossetian-tunnel-russia-tibiliiv-georgia/26675896.html>

Protivládní demonstrace v Jerevanu

V centru Jerevanu se 5. listopadu uskutečnila další protivládní demonstrace. Lidé protestující na Náměstí svobody požadovali propuštění lídra nacionalistické strany Tsegakron Šanta Harutiuniana a dalších jedenácti aktivistů, kteří byly přesně před

rokem zatčení při jiné demonstraci, když se snažili dostat k prezidentskému paláci. V říjnu byli odsouzeni k trestům odnětí svobody až na sedm let. Při letošní demonstraci policie zadržela 8 lidí. Několik desítek lidí bylo zraněno, včetně čtyř policistů.

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenian-opposition-supporters-rally-in-yerevan/26676144.html>

Další mrtví v Náhorním Karabachu

U ruin města Agdam nacházejícího se nedaleko hranic Náhorního Karabachu v místech, kudy již téměř čtvrtstoletí vede tzv. linie kontaktu mezi arménskou a ázerbájdžánskou armádou, byl 12. listopadu sestřelen bitevní vrtulník Mi-24 arménské armády. Tři členové posádky zahynuli. Podle ázerbájdžánské strany prováděly dva arménské vrtulníky v oblasti bojové manévry a chystaly se zaútočit na ázerbájdžánské pozice. Jeden z vrtulníků pak poslala k zemi ázerbájdžánská raketa. Jde o nejvážnější incident od vyhlášení příměří před dvaceti lety. Sestřelení vrtulníku a následné snahy o vyzvednutí ostatků arménských vojáků vedlo k přenesení bojů na zem, při kterých zahynuli další dva ázerbájdžánští vojáci.

(EN) <http://www.rferl.org/content/karabakh-dismisses-bakus-airspace-warning/26689988.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-azerbaijan-karabakh-helicopter-down/26687375.html>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30008/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/karabakh-kills-azerbaijan-soldiers/26705212.html>

Protest před ambasádami v Kyjevě a Praze

Okolo dvaceti lidí se 27. listopadu shromáždilo před budovou velvyslanectví Ázerbájdžánu v Praze, aby upozornilo na problém politických vězňů a nedodržování lidských práv v této zemi. V rukou drželi fotografie ázerbájdžánských politických vězňů, kterých má tamní režim více než stovku. Akci pod názvem „Pálí nás nesvoboda v Ázerbájdžánu“ uspořádalo NESEHNUTÍ. Podobná akce se toho dne uskutečnila rovněž v Kyjevě, kde ji uspořádala Human Rights House Network.

(CZ) <http://cestainiciativy.cz/vystupy/lide-vyzvali-azerbajdzan-k-propusteni-politickyh-veznu/>

(EN) <http://hrf.report/action-in-front-of-azerbaijans-embassy-in-ukraine/>

Výstava v Batumi o politických vězňích v Ázerbájdžánu způsobila skandál

V gruzínském městě Batumi se 20. listopadu odehrál pozoruhodný incident. V průběhu Fóra občanské společnosti Východního partnerství EU (Eastern Partnership Civil Society Forum) se jeden z ázerbájdžánských delegátů pokusil zničit výstavu, kterou ve foyer hotelu, kde se fórum konalo, nainstalovali čeští delegáti. Výstava se týkala stavu lidských práv v Ázerbájdžánu a otázky politických vězňů a vznikla jako výsledek spolupráce organizací NESEHNUTÍ a Člověk v tísni. Ázerbájdžánskému delegátovi se podařilo dva ze šesti panelů roztrhat a nebýt českých zástupců a jedné z jejich litevských kolegyně, kteří výstavu bránili doslova svými těly, nezůstalo by z ní zřejmě nic. Incident získal poměrně velký ohlas v ázerbájdžánských i gruzínských médiích. Zmíněný ázerbájdžánský delegát, dle všeho představitel jedné z tzv. GONGO („vládou organizované nevládní organizace“), byl následně z fóra vyloučen.

(EN) <http://www.interpressnews.ge/en/region/63976-incident-takes-place-at-civil-society-forum-in-batumi.html>

(EN) <http://www.interpressnews.ge/en/region/63979-azerbaijani-delegation-rips-several-more-posters-off-the-wall-at-forum-in-batumi.html>

česká verze výstavy: <http://cestainiciativy.cz/nabidka/vystava-o-azerbajdanu/>

Další lidskoprávní aktivista ve vazbě

Elkin Namazov, ázerbájdžánský právník a obránce lidských práv, byl 26. listopadu rozhodnutím soudu poslán na 15 dní do vazby za údajné neuposlechnutí výzvy policie. Jeho bratr vyjádřil obavu, že bude s Elkinem zahájeno trestní řízení. Současně s jeho zadržením provedla policie domovní prohlídku a zabavila veškeré právní a jiné dokumenty.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30041/>

Zdraví Lejly Yunus se nadále zhoršuje

Lejla Yunus.

Zdroj: Wikimedia Commons.

Zdravotní stav politické vězeňkyně Lejly Yunus se nadále zhoršuje a je velmi vážný. Selhávají jí játra, trpí cukrovkou a podvýživou. Osmapadesátiletá aktivistka známá svou nesmlouvavou kritikou vládnoucího režimu je vězněná od letošního července. Jejího manžela Arifa Yunuse zavraždili o několik týdnů později. Obvinění jsou mimo jiné z vlastizrady, za což hrozí Lejle až 20 let vězení a Arifovi doživotí.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30013/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/yunus-leyla-azerbaijan-health-rights-lawyer-qambarov/26707537.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/yunus-leyla-azerbaijan-prosecutor-rights-lawyer-bagirov-rights/26677753.html>

(EN) <http://eap-csf.eu/en/news-events/articles-analytics/leyla-yunus-wins-11th-edition-of-polish-prize-of-sergio-vieira-de-mello/>

Nová legislativa o nevládních organizacích

Ázerbájdžánský parlament přijal několik dodatků k zákonu o nevládních organizacích, které stanovují, že donoři, kteří těmto organizacím poskytují granty, od teď musejí mít speciální povolení od ázerbájdžánského ministerstva spravedlnosti. Podle vlády má tento zákon vést k větší transparentnosti financování nevládních organizací. Naopak lidé z nevládního sektoru tento krok vlády kritizují s tím, že takřka znemožní existenci nezávislých nevládních organizací a zničí základy občanské společnosti.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29989/>

Intigam Alijev strávil ve vězení své 52. narozeniny

Politický vězeň a právník Intigam Alijev „oslavil“ 30. listopadu ve vězení své 52. narozeniny. Ve vazbě je již od 8. srpna a nedávno byla jeho vazba opět prodloužena - tentokrát do 8. února 2015. Intigam Alijev trpí podobně jako Lejla Yunus vážnými zdravotními problémy a jeho právníci, stejně jako celá řada mezinárodních organizací, žádají jeho okamžité propuštění a hospitalizaci v nemocnici.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29969/>

(EN) <http://humanrightshouse.org/Articles/20594.html>

Sacharovova cena politickým vězňům

Sacharovovou cenou, udělovanou Norským helsinským výborem (NHC), byli oceněni ázerbájdžánští političtí vězni, a to za „nesmírnou odvahu při prosazování demokratických hodnot a lidských práv ve své zemi“. Za 98 vězněných obránců lidských práv, novinářů a občanských aktivistů ocenění osobně převzali příbuzní několika z nich.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29933/>

Blogger Mehman Husejnov zadržen na letišti

Známý blogger a novinář Mehman Husejnov byl 10. listopadu zadržen na letišti v Baku, odkud měl v úmyslu letět do Tbilisi na konferenci OBSE. Později byl sice propuštěn, má však zakázáno opustit Ázerbájdžán.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29887/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/huseynov-blogger-azerbaijan-detention-detention-travel-ban/26683058.html>

Demonstrace v Baku za propuštění politických vězňů

Devátého listopadu se v Baku uskutečnila na tamní poměry velká demonstrace požadující propuštění politických vězňů, volební reformu, řešení vážných sociálních problémů a větší integraci do evropských struktur. Shromáždění asi 700 lidí skandovalo mj. výzvu prezidentu İlhamu Alijevovi „rezignuj!“.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29881/>

Oslavy svátku Ašura měly politický nádech

V souvislosti s nejvýznamnějším šíitským svátkem Ašura, připomínajícím mučednickou smrt imáma Husajna v bitvě u Karbalá, proběhla dne 4. listopadu v predominantně šíitském Ázerbájdžánu celá řada veřejných modliteb. Věřící v centru ázerbájdžánského šíismu, městečku Nardaran nedaleko Baku, při této příležitosti rovněž vyjádřili nesouhlas s vězněním několika desítek kazatelů a náboženských vůdců.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29828/>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na <http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ
tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz
<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:
Martin Hytša, Kateřina Špácová, Milan Štefanec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.